

primera invasió en temps terciaris fou feta per les aigües salades. Aquestes, forçades per moviments tectònics que afectaren els nuclis orogràfics propers, vingueren a ocupar definitivament tota la regió durant llarg espai de temps, formant un mar que s'estenia per bona part de Catalunya, i que hom ha anomenat «nummulític». En el sí d'aquestes aigües es depositaren els materials que formen bona part de la Plana, en una estratificació senzilla i concordant, com hom pot avui dia comprovar. Més tard, a les acaballes del període eocènic, el mar nummulític va dividir-se en una sèrie d'extensos llacs, en els quals també s'hi operà una intensa sedimentació, fins que altres cataclismes geològics els feren desaparèixer. El croquis estructural de la Plana ja quedà aleshores esbossat; però les modificacions aportades per evolucions posteriors, encara que d'importància secundària, han influït notablement en la formació del relleu actual. Una d'aquestes — la principal sens dubte, — és la desviació del Ter. Aquest riu baixava del Pireneu seguint fins a Manlleu el seu curs actual, aproximadament, i d'aquí en avall continuava amb la direcció del meridià passant pel Congost i per Granollers, corrent el mateix trajecte que l'actual Besòs. Un aixecament de la regió Sur de la Plana, impedi que les aigües continuessin la ruta esmentada, i aquestes es vegeren obligades a cercar un altre punt d'eixida. La forta acció erosiva del corrents que baixaven de les Guilleries, junt amb una possible dislocació del terreny, començaren d'afavorir l'escorriment del mantell líquid que havia tornat a cobrir novament la comarca, i a la fi quedà la Plana ben lliure de les aigües, que en sortiren definitivament. Aquesta és l'explicació del motiu pel qual el Ter es veu obligat a fer la forta inflexió de Manlleu. Per l'esboranc que li donava entrada al Vallès, continua escoltant-s'hi avui dia l'esquifit Congost.

Damunt d'aquest nou estat de coses s'inicià a la comarca una transformació lenta i continuada que, amb el temps, havia de donar-li la fesomia present. Es començaren a definir els cursos del Gurri, del Ges i altres rieres i torrents, que havien de desplegar una activitat enorme en la denudació de la superfície; el relleu de la perifèria havia acabat les seves evolucions, i, sobre tot, amb les favorables condicions climàtiques i geonòmiques establertes, no tardà a poblar la Plana una fauna i una flora riques i exuberants, digne preludi de la prosperitat que més tard, amb l'aparició de l'home, havia d'adquirir.

(Continuarà.)